చిన్నకథ

తొలిపొద్దు విరితావులు విందినై. ఎదవరవళమై ఇహాన్ని మరిపించవలసిన మధురి సమయం. నెలరేక ఆలంకారగా పట్టిమాదిని సమీపిస్తున్నాడు. పరిసరాల మసకలో వికి వీలవసన ధారిణిలా అనిపిస్తోంది పిట్టల వింత కూతల రవళులూ, ఈలలు ఊదుతూ మెల్లగా పీచే దల్లగాలీ—దవ్వులతో, పీ సు ల తో, హృదితో సరాగాలాడుతున్నై. కానీ ఆ హృదితరుణ, విషాదభరితమై ఆలపిస్తూలిన ఆవేదనల, ఆలోచనల ఉప్పెనతో ఊగులాడుతోంది. 'కర్తవ్యం, కర్తవ్యం' ఇవే పలుకులు మలుకులై మనసును కెలుకుతున్నై.

ఏ విద్యాపతి, ఏ భాగ్యవతి అంగీకరించినా అంగీకరించకపోయినా కావేరిమాత్రం తాను 'అతల' కని విశ్వసిస్తున్నది. దాదాపు తెల్లవారబోతూన్నా ఆలోచనలు తెగి, కర్తవ్యం అంధకారంలోంచి తళవలకు రావడంలేదు.

వెలుగుతున్నది. అత్తయ్య ఇంటిపనులు చేసుకుపోతోంది. సూర్యతీక్షతతోబాటు ఆమె పనులూ ఎక్కువౌతాయి. అయినా విసుక్కోదు, బాధపడదు. అవి—ఆ పనులు తన బాధ్యతలుగానూ, అదృష్టంగానూ భావించగల సంతృప్త హృదయ ఆమె.

తనూ ఏవో పనులు చేస్తుంది. కానీ ఆ చెయ్యటంలో ఉత్సాహం, బాధ్యత, తృప్తి—ఏవీ ఉండవు. చేతికెదిగింది గాబట్టి తాను అవిడ చేతికి అడ్డువెళ్లక తప్పదు. తాను తన ఆలోచనల బరువుతో ఏ పనీ సక్రమంగా, సుఖప్రదంగా నెరవేర్చలేదు. తనకు ఉన్నన్ని ఆలోచనలు అవిడకూ ఉంటాయి. కానీ అవిడ తన దినచర్య యంత్రంలా చేస్తూ, మనసుతోనే ఆలోచిస్తుంటుంది. ఈ అవధానం అవిడకు యన్ను తెచ్చిపెట్టిన అనుభవాలవల్లనే అలవడి వుంటుంది. కానీ తన కాళ్ళకి లేదు మనసు సరిగా లేకపోతే శరీరంగూడా నిస్తత్తువగా వేలాడిపోతుంది. దాదాపు అదేతనిపై నంత వనవుతుంది. అందువల్లే తను 'అబల' అనుకుంది కావేరి. అయితే, అత్తయ్యకూడా అయేగదా, అవిడా అబలేనా? కాదు. తాను మాత్రమే అశక్త స్త్రీ!

'నెలకి అరవైదాస్తే మళ్ళీ ఈ రోజుల తల్లా కావేరమ్మ పెళ్లి ముచ్చటగా చూస్తాలోయ్ నాగేశా!" అని వలవరించాడు నాన్న. ఇది ఎప్పటి ఆలోచన! ఇది ఏనాటి దివ్యస్మృతి! ఆయన నిర్మించుకున్న ఆశాభవంతి అది!.... అది మూలమట్టంగా కూలిపోయింది. అందరి బ్రతుకుల్లో చిచ్చుపెట్టే అందకూడని విషవలం అయింది....కాదు....రాలివేసింది!

....."అన్నయ్యా!" బావురు మంది కావేరి; చేతుల్లో ముఖాన్ని దాచుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది.

'రజని' ఆమెతో పాటు హిమాశ్రువులు కార్చింది. చెట్ల ఆకుల మీద ముత్యాలు ఉన్న రాలిక్రింద అకులమీద పడ్డాయి.

"అమ్మాయ్! ఇప్పుడేం ఏడ్చుకుని ఆప్పుడు ఏం ప్రయోజనం? తీసుకెడితే అంత నిలబెట్టా... ప్రేమతిదలించిన నూదనలే!" పశ్చాత్తాపమయ్య నిన్న. ఆమాటలు ఆ తర్వాత సోమయ్య నిన్న. ఆమాటలు ఆ ఇంట్లో మెదిలి విషాద జీమూతాలకు వర్షాలా పనిచేశాయి.

సోమయ్య ఈ మాట అనగానే కావేరి కొడు దగ్గిరికి పరుగు తీస్తుంది.

"ఏకో చిన్న సలహా అమ్మాయ్! ముందు పెళ్ళి మన ఊళ్ళో కొత్తగా ప్రాక్టీస్ పెట్టిన డాక్టర్ గారిని తీసుకొచ్చి చూపించు. తరవాత నీ సంసారపు యిబ్బందులు మీ నాన్న చెవిని పడవివ్వకు. నెల నెలా మామూలుగా మీ అన్నయ్య దగ్గర్నుంచి డబ్బు వస్తున్నదని చెప్పు. మిగతా విషయాలు కొత్త డాక్టర్ గారే చెబుతారు. ఇది నావల్ల కాదు, అయినా ఏదో తప్పశాంతికి మందిచ్చి పోతాలే!" అన్నాడు డాక్టర్ గారు.

కావేరి కొత్త డాక్టర్ దగ్గిరికి రెండుసార్లు వెళ్ళొచ్చింది. ఆయన లేడు "ఇలాంటి సమయాల్లో చేతికెదిగినవా దొకడుంటే ఎంత బాగుండేది! తిమ్మళ్ళిద్దరూ కుర్రసన్నాసులు వేదాంతసమయాలు తెలివి అమాయకులు. తనే మరీ పదిసార్లు బజార్ల వెంట తిరిగితే వలుగురూ ఏ మనుకుంటారు: ఆసలే ఆస మర్దవు, అనాథ సంసారం; దీనికి తోడు ఏ అవినీందైనా తలమీద పడితే ఇక కర్తవ్యం ఏమీ ఉండబోదు:"

కావేరి దొడ్డోంచి మెల్లిగా లేచి కళ్ళు తుడుచుకుంటూ ముందు గదిలో కెళ్ళింది. పిల్లలు కిటికీ తెరచి చీటీల్లో చూస్తోంది రెండెడ్ల బళ్ళు బారుగా వెడుతున్నాయి. ఎడ్లమోళ్ళు గింటల చప్పుళ్ళతో పీడి నిండిపోయింది. ప్రక్క ఇంటివాళ్ళు అప్పుడే లేచి వాకిలి ఊడ్చుకుంటున్నారు. ఎదురింట్లో గది ఆద్దెకు తీసుకుని ఉంటున్న కాలేజి స్టూడెంటు పరుపు కుంటున్నాడు గావుణ్ణు—లోపల దీపం జేగంటలా వెలుగుతోంది

అతనా గదిలో కొచ్చి అంతా పదిహేను రోజులైనా కాలేదు. ఇటువంటి ఆపద సమయంలో ఆటువంటి యువకుడు సాయపడితే ఎంత బాగుణు! తన వంక అంత జాలిగా ప్రేమగా చూస్తాడు గదా! ఈ మాత్రం సహాయం చేసే దొరవ కలిగించుకోలేదూ! అనుకుంది కావేరి.

అతను జాలిగా, ప్రేమగా చూసిన మాట వాస్తవమే అయినా, ఎవరు మాత్రం ఆడగకుండా ఇతరుల విషయాల్లో తోయ్యం కలిగించుకుంటారు? కొందరు ఆటువంటి వాళ్ళు ఉండొచ్చు. కానీ అవన బాతతు మనిషి కాకపోడం చాలావాటికి మంచిదే కావచ్చు!

పైగా అతనికి ఆ ఇంటి పరిస్థితులేవీ తెలీవు. కానీ అతనికి తెలిసిందల్లా—తనకు బజారులోనూ, గుళ్ళోనూ, రెండుమూడుసార్లు సినిమాలోనూ కనిపించిన అమ్మాయి—ఉండేది ఈ ఇంట్లోనేనని, పేరు కావేరి అనీను

'రేపు తమ్ముడిచేత అతన్ని పిలిపించి ఇంటి విషయాలన్నీ చెప్పి, కాస్త చేదోడు వాదోడుగా, ఉండమని అడిగితే!' అనుకుంది.

కొద్దిసేపట్లోనే వెలుగువెల్లువ వచ్చి అంధకారాన్ని ముంచివేసింది. జగం జాగ్రతిలో పడ్డది. జనం బిలబిల్లాడుతూ, మాట్లాడుకుంటూ పోతూన్నారు ఆటూ, ఇటూ.

తంటితెరలు బరువుగా దిగిపోతున్నాయి మెదడు అలసి మత్తిలింది. కావేరి మెల్లగా ఎక్కమీద వాలింది.

* * * *

"నాగేశా! నువ్వు నన్ను వెక్కిరిస్తున్నావనుకుంటున్నావ్? నీ విషం తీస్తా....కాళ్ళకింద తొక్కిపెట్టి నా డబ్బు కక్కిస్తా....నా బంగారునాన్న...నా చిట్టితండ్రి నూరేళ్ళ సంపాదన పీడగ్గర్నుంచి కక్కిస్తాం అమగట్టుకుంటా... నాగేశా! మహాలావు నా కేగ్గదా విషం ఉందనుకుంటున్నావు గావుణ్ణు! అబ్బా గొప్పే! నువ్వూ దేవుడివే! నీకు పూజలు చెయ్యాలీ! నీకు పాలు పొయ్యాలి? ఎందుకూ, ఆ పాలన్నీ విషంగా మార్చుకుని పోసిన వాళ్ళనే పొట్టన పెట్టుకునేందుకా? ఈ ప్రపంచమంతా గాలించినా నీలాంటి కృతఘ్నుడు కనబడడు. తూ! చూడమ్మాయ్! కావేరీ! చూడు తనగేశు! నా ఉద్యోగంలోకి కూడా నన్ను పోనీడంలేదు....బంగారు నాన్న పోనేపోయే. నేనైనా సంపాదించక పోతే నువ్వూ, తిమ్మళ్ళూ ఎలాగమ్మా బతికి బట్టగట్టేది?" మునలాయన తను ఎంతో ఆలోచించి ఈ ప్రశ్న వేసినట్టు ముఖం పెట్టి, పెదవి విరిచి, కనురెప్ప అల్లల్లాడించాడు.

"అదేమిటి నాన్నా! అలా అంటానేమిటి? అన్నయ్య డబ్బు పంపిస్తేనూ! మనియార్డరు నిన్న నువ్వేగా తీసుకున్నది. మర్చిపోయావా? భలేవాడివి. కావేవు చిత్రాంతిగా పడుకో!" అంది కావేరి. ఈ మాటలంటూండగా కళ్ల ల్లోంచి కొంగిచూసిన ఏటిని ఎలాగో బిగబట్టుకుంది.

"పరిపరి! [illegible] ఏ విజంగానే బలేవాణ్ణే!....మనియార్డరు నేనే తీసుకున్నా నన్న మాట! మంచిపనే!.... మరయితే నాగేశు అలా అంటాడేం మరి? బంగారు నాన్నని ఏవిటో చేశానని విజ్ఞపీగుతున్నాడే? అంతేలే, వాడు దుర్మార్గుడు...." అని మెల్లగా వడుంవాలుతూన్న వింతగా, వెఱ్ఱిగానవ్వి, మళ్ళీ వెంటనే నవ్వాలి "మూతావామ్మా! నాకు గుర్తే పోతోంది. డబ్బు వచ్చిందన్నమాట! అయితే సరే! కాసేపు పడుకుంటాను .. పడుకో నాతల్లీ!" అనడుగుతూ పడుకున్నాడు.

"పడుకోనాన్నా! ఆసంగతి నువ్వు దిగులు పెట్టుకోబోకు. అన్నయ్య ఎంతమంచివాడు, మనకి డబ్బుపంపించకుండా వుంటాడా?" అనేసి గిరుక్కున వెనక్కుతిరిగి, పమిట చెంగుగుడ్లో కుక్కుకుని ఎరుగే త్తోంది గదిలోకి.

"ఏవిటో! నాగేశేమో అలా అంటాడు. అమ్మాయేమో ఇలా అంటుంది దీని పెళ్ళి సంగతి నేను ఏమీ అనకపోతే ఒరే! నాగేశా! ఎంత పని చేశావోయ్! ..నా కావేరమ్మ పెళ్ళెప్పుడియ్యా నే జూసేది?" అని ముసలాయన తనలో మెల్లిగా అనుకుంటూ పడుకున్నాడు.

ఆ రోజు పగలల్లా ఎన్నోసార్లు ప్రయత్నించింది ఎదురింటి స్టూడెంటుని పిలుచుకు రమ్మని తమ్ముణ్ణి పంపాలని, కానీ కావేరికి ధైర్యం చాలిందికాదు. ఒకమాట అత్తయ్యతో చెప్పి అవిడ ద్వారా పిలిపిస్తే మర్యాదగా వుంటుందిగదా, అనుకుంది. అందుకూ సాహసం చాల్లేదు. కొత్త డాక్టర్ ని పిల్చుకుని రావాలి. ఎలా?.... చివరికి కావేరి తప్పదనుకుని డాక్టర్ దగ్గిరి కెళ్ళింది.

ఆయన సంగతంతా విని "రేపు వస్తా నమ్మా! ఈ పూటకాస అపరేషన్ వుంది" అన్నాడు కావేరి కాళ్ళిడ్చుకుంటూ తిరిగొచ్చింది

"డాక్టరు పిలవగానే వస్తాడుగానీ ఈ వాయిదా లేవిటే పిల్లిడ్లల్లే?" అని బుగ్గన చెయ్యేసుకుంది అత్తయ్య.

"మనది అర్జంటు కేసు కాదుగావున్ను. ఆపరేషన్ ఉందన్నాడు....." అంది కావేరి

పిల్లలు అన్నాలు తిని కాసేపు దీనందగ్గిరవుసకా వేసుకుని "గుయ్‌గుయ్" లాడి నిద్రపోయారు. అత్తయ్య పెంట్లో నడ్డి నిద్రపోయింది. ముసలాయన దీపాలవేళకే పడుకున్నాడు. ఎటొచ్చీ నిద్రపట్టక ఎదాల్లు చేస్తున్నది కావేరే! పీడి గదిలో పదార్లుచేస్తూ ఎదిరింటివంక వుండివుండి చూస్తోంది. అతని గదిలో దీపం వెలుగుతోంది. కావేరి గుండెలు అతివేగంగా కొట్టుకున్నాయి. కువ్వులుగా వింత ఆలోచనలు ఉబుకుతున్నాయి.

ఏది దాటిన తరవాత గదికి తాళం వెయ్యకుండానే బజారు వెళ్లి, ఓ అరగింటలో తిరిగి వచ్చాడు. గది గుమ్మంలో నిలబడి సిగరెట్టు కాలుస్తూ అదే ఎదిగా ఎదురింటివంక చూస్తూ నిల్చున్నాడు. సిగరెట్టు అయిపోగానే దాన్ని రోడ్డుమీదికి గిరాటేసి లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు

కావేరి ఇదంతా చూస్తూనే వుంది. 'గదికి తాళంవెయ్యకుండానే వెళ్లాడు. అప్పుడే పిల్లి అతను వచ్చేవరకూ గదిలో కూర్చోవల్సింది!' అనుకుంది కావేరి.

మెరుస్తున్న తారు రోడ్డుని, నిర్మానుష్యంగా, నిశ్శబ్దంగా వున్న పరిసరాల్నీ ఓసారి పరికించి చూసి, రెండో ఆలోచన చెయ్యకుండా, తలుపు తెరుచుకుని గబగబా అంగలు వేసుకుంటూ రోడ్డు దాటులోంది.

ఒకసారి ఇవాయంలో అతను తన స్నేహితుడితో బిగ్గరగా అప్పుమాటలు ఆమె మనసులో మళ్ళు తిరిగాయి. "మన్మథుణ్ణి భస్మం చేసిన తఃశ్వరుణ్ణి కూడా ఎంత నిష్కామ ట్యాంగా, త్యాగంగా పూజ చేస్తారు, ఈ అందమైన ఆడవాళ్ళు!"

అప్పుడతను తన మాటలు వినాలనే ఉద్దేశంతోనే అంత బిగ్గరగా, తను ప్రక్కన వెడుతూ వుండగా అన్నాడు.

గది తలుపు తోసుకుని ఒక్క పూవున లోపల పడ్డది. దానిమీద కూర్చుని చదువుకుంటున్న ఆ స్టూడెంటు తలెత్తి చూసి విస్తుపోయి, కొయ్యయిపోయాడు.

కొద్ది క్షణాల తరవాత అతను నవ్వుతూ "మీరు మామ్మాన్నారుగదా అని గదికి తాళం వెయ్యకుండా వెళ్ళాను. తిరిగి వచ్చేసరికి...మామూలుగా గదిమూల—ఆ పెట్టె వెనకాల పరుగెత్తుతూండే ఎలుక కాన్ను ఎలో పోయింది. నా డియరెస్ట్ ఫ్రెండ్!" అంటూ వెంటనే పుస్తకం మూసి పక్కన పెట్టి "కూర్చోండి" అన్నాడు.

"క్షమించండి...కొద్దిగా అనుకున్నా నమండి వచ్చాను...అపార్థం చేసుకోకండి..." వణుకుతున్న కంఠస్వరాన్ని బిగపట్టి అన్నది.

"ఫర్వాలేదు. కూర్చోండి... అర్థం చేసుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తాను" అన్నాడు.

కావేరి చాపమీద, చివరగా నగం క్రిందన కూర్చుంది. కొద్ది క్షణాల్లో మౌనం కలతిలింపింది.

"మా నాన్నగారికి మతి సరిగ్గా ఉండటం లేదు...." ఆగింది కావేరి.

"ఆ?అర్థం కానట్టు కనుబొమలు ముడి చేశాడు.

"మా అన్నయ్య పాము కరవి పోయాడు" కావేరి ఏడుస్తోంది.

"అరెరే!!!" ఏవారంగా, ఆశ్చర్యంగా 'త్రీ కాలండర్స్' వింటున్నట్టు ముఖం పెట్టి, వివరాలకోసం ఆతృతగా ఆ ముఖంలోకి చూశాడు.

"మాకు ఆస్తి ఏమీ లేదు..." కావేరి చెప్తోంది. పూర్తిగా పాతకాలపు ఆడవాళ్ళలా కాక, కొన్ని ఆ టెక్నికల్ వర్డ్స్ ఉపయోగించినా, వాటికి కాస్త మెరుగు పెట్టి చెప్తోంది. అతను నిమగ్నుడై వింటున్నాడు.

"అన్నయ్య ఎప్పుడు సంపాదనలో పడతాడా అని కళ్ళు కాయలు కాచేట్టు ఎదురు చూశాం. వాడు మాకేం ద్రోహం చెయ్యలేదు. ఉద్యోగంలో చేరి వెలవెలా డబ్బు పంపేవాడు. పాపాత్ముగా పాముకరిచి వాడి దారిని వాడు ఋణం తీరిపోయాడు...మమ్మల్ని ఇలా నట్టేటో వదిలేసి..." వలవల ఏడుస్తోంది.

"ఊరుకోండి, ఆ తరవాత ఏం జరిగింది?" చనువులేని ఆ నూతన వనితను ఇంకెలా ఓదార్చగలడో.

"చెట్టంత కొడుకు పోడంతో నాన్న మతి చలించి పోయింది .... అంతకంటే ఇంకే వరకూ ప్రసరించి, ప్రకాశించి, ప్రతిధ్వనించి ప్రమోదపరచిం దామెను.

కావేరి ఇంతకాలానికి ఏనాటిదో పిలుపు పాటు ఇప్పుడు తెలుసుకున్నట్లు నొచ్చుకున్నాడు. "ఇజమే" అన్నాడు నేరం చేసిన వాడిలా. నా కీ ఆలోచన తోచనే లేదు. ఏదో వస్తున్నాను, పోతున్నాను, అంతే!... అవు ననుకో, ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో నువ్వు పెళ్ళిచేసుకుని నీ దారిన నువ్వు పోతే?"

"అటువంటివాడు కాదు." ఆగి ముఖం గోడవైపు పీటల్లోకి తిప్పుకుని తన ఊరివాడు, డబ్బున్నవాడు... దొరికితే...!"

సుందరం మెల్లిగా నవ్వాడు "బాగుంది ఈ ఊరివాడు, డబ్బున్నవాడు... చాలా కోరికలున్నాయి ఇంకేమీ లేవూ?... అందగాడు, చదువుకున్నవాడు..."

"కాదు" అతని మాట తుంచేస్తూ అంది.

"కాదు. ముసిలివాడు, కుంటి, గుడ్డి...ఎవరో ఒకరు. దొరకరా?"

"కావేరి!"మందరం ఆశ్చర్యంగా, పాదారిన గొంతుతో అన్నాడు. ఆమెకు దగ్గరగా జరిగాడు.

"ఏం తప్పా? దొంగతనమా?...మోసమా" వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది.

"ఇష్... ఇక మాట్లాడకు... ఆ పైన ఇక మాట్లాడకు. నీ కేమైనా పిచ్చెక్కుతోందా?" ఆమె చెమ్ము మీద చేత్తో రాస్తూ అన్నాడు.

కొద్ది క్షణాలు ఆమె కిసుక్కున ఏడుస్తున్న శబ్దంతో గదంతా నిండిపోయింది.

"నువ్వు తెలివిగలదాని వనుకున్నాను. ఇంత పిచ్చి ఆలోచన చేస్తావనుకోలేదు. అసలు నీ ఉద్దేశ్యమేమిటి? ప్రపంచంలో ఎవరైనా ఇలా తమ జీవితాల్ని బలి చేసుకునే వారుంటారా? ఊరుకో... ఊ!... నా మాట విను..." ఆమె గడ్డం పట్టుకుని ముఖాన్ని మెల్లగా పైకెత్తాడు. అశువులు జలజలా రాలాయి. అతను తుడిచాడు. నిబ్బరంగా ఆమె ముఖంలోకిచూసూ "నీకు రెండోఆలోచనవద్దు. మీనాన్నకి నయమవుతుంది. నా నటన పూర్తిఅవుతుంది. నీ మనుమలో వుస్త సంగతి నాకుతెలుసు....మనంతప్పకుండాపెళ్ళి చేసుకుందాం..." ఇంకా ఏదో చెప్ప బోతున్నాడు.

"పిల్లేడు. అలా జరగదు నాన్నకు తగ్గదు... తగ్గినా మిమ్మల్ని నేను... పిల్లేడు...' మీకు డబ్బు లేదు.... డబ్బు లేకపోతే నాన్న లేడు, అత్తయ్య లేదు, తమ్ముళ్ళు లేరు...వాళ్ళకు అభివృద్ధి లేదు.... దిక్కూ మొక్కూ లేని ఈ సంసారం చెల్లాచెదరై పోతుంది. తలా ఒక వీధి వెంట అడుక్కుంటూ పోతారు... అప్పుడైనా నా జీవితం అధ్వాన్నమై పోతుంది.... తప్పదు... అప్పటి బతుకు నే నూహించాను. ఇక ఊహించలేను...." ఏడుస్తోంది... "అయినా మీరు నాకు... నటన అయినా... మీరు నాకు...ఎలా సాధ్యం...పిల్లేడు..."కావేరి గోడకు జార్లపడింది.

తాను చేసేదంతా నటనేనని...! తనకు డబ్బు లేదుట! తను ఆమెకు అప్పయ్యేనట!... చెవుగా నిలిర్చుర్చాడు.

"నా మాట విను కావేరీ! అటువంటి తెలివి తక్కువ పని చెయ్యకు. జీవితాంతం బాధపడాల్సి వస్తుంది..." ఆతురుతతో అతుకున్న ఆమె కను రెప్పలను చూస్తూ అన్నాడు: "మనుష్య ప్రయత్నం చెయ్య... కానీ నువ్వు నాశనం కావద్దు! పది మంది డాక్టర్లకు చూపించు మీనాన్నను...కానీ నువ్వు నాశనం కావద్దు!... ఏదో విద్య నేర్చుకుని తమ్ముళ్ళ అభివృద్ధి కోరి కృషి చెయ్య... కానీ నువ్వు నాశనం కావద్దు!..."

ఉద్రేకంగా అంటున్న అతని మాటల్ని విని పించుకుంటే తన నిశ్చయానికి ఎక్కడ దెబ్బ వస్తుందో నని "మీ రింకేమీ చెప్పకండి...నేను నిశ్చయించుకున్నాను..."

"అయితే, ఈ విషయం నాతో చెప్పడం దేనికి? నే నెలాగూ ఒప్పుకోనని నీకు తెలీదూ? ఆనవసరంగా నన్ను దాటి పెడదామని చెప్పినన్న మాట! హా! సరే! నీ ఇష్టం!... వెళ్ళిపో ఇక్కణ్ణుంచి... ఊ వెళ్ళు! నీ మునలి వెధవనో చేసుకుని బతికున్నన్నాళ్ళూ ఏడువు. ఆహారించు... పో!" మందరం విసురుగా అనేసి మరో పక్కకు తిరిగి కూర్చున్నాడు.

కావేరి లేచి వెంటనే వెళ్ళి పోలేదు. అలాగే తల మోకాళ్ళమీద పెట్టుకుని కూర్చుంది.

సుందరం అంత క్రోధాన్నైతే మాటల్లో ప్రదర్శించాడుగానీ ఆ చీకటే అతని ముఖం ఎంత మనకోళను ఎన్ని విధాల ప్రదర్శిస్తోందో ఆ చీకటికే తెలియాలి.

'వెళ్ళలేదేగ?' అని రెట్టించే నిబ్బరం అతనికి లేదు. అతనంత విముఖుడుగా వుండగా అతని వ్యధకు అతన్ని వదిలేసి తన దారిని తాను పోగల నిర్లక్ష్య భావం ఆమెకు లేదు. కానీ తాను వెళ్ళి పోవాలి. వెళ్ళి తన హృదయ భారం తీరే వరకూ ఏకాంతంలో ఏడవాలి...

"మీ రింకేమీ మాట్లాడ దల్చుకోలేదా?" నిశ్చల నిశ్శబ్ద తటాకంలో రాయిని విసిరినట్టు వుందా ఉచ్చారణ.

సుందరం ఇటు తిరక్కుండానే "ఏముంది? ఎన్నిసార్లు చెప్పినా అదే మాట!"

"అయితే నే వెడుతున్నా" లేచింది.

"ఊ! ఆ మాటేదాకే చెప్పాను."

వెళ్ళిపోయింది తలవంచుకొని.

సుందరం చాపమీద పడుకుని ఇంటి కప్పు వంక చూస్తున్నాడు. తాను ఆమెకు అన్నగా నటించినంత నిజయవంతంగా ప్రియుడిగా నటించ లేక పోయాడు... అన్నగా అయితే పూర్తిగా టించడమే! కానీ అది ప్రియుడిగా అయితే అది సహజం, తన హృదయాభిప్రాయం అది. దాంట్లో—అసహజత్వంలో నటన చాలా తక్కువుంటుందిగావును! అందువేతే తాను ఆమె మనసు మార్చలేక పోయాడు. తనను యింత నిర్దయుడుగా భావిస్తుంది.! 'కన్య, అమాయకురాలు, ఇంకా ప్రపంచ జ్ఞానం పూర్తిగా తెలియని ముగ్ధ!' అనుకున్నాడు. తాను మాత్రం ప్రపంచ జ్ఞానం పూర్తిగా తెలిసినవాడా?... ప్రపంచ జ్ఞానం పూర్తిగా తెలిసినవాళ్ళు అనలు ఉంటారా? ఎందుకట్లా మారి పోయింది. ముసుపటి సుముఖత, వెనుకటిఅనురాగం...ఏమయినాయి ఇవన్నీ?...

తా నెంత కఠోరంగా మాట్లాడి ఆమెను నొప్పించాడు!

* * * *

సుందరం మర్నాడు పొద్దున్నే డాక్టర్ దగ్గిరకి పరుగెత్తాడు. మునలాయనకు నయం కావడానికి ఇంకా ఎంతకాలం పడుతుందో నిర్దారణగా చెప్పమన్నాడు.

"ఏం చెప్పను? చూస్తూనే వున్నారుగా! తగ్గుముఖంలోనే వుంది." అన్నాడాయన.

డాక్టర్ సమాధానం సుందరానికి నచ్చ లేదు. "మరయితే నా నటనెంటుకు? దండగ! మామూలు వైద్యం చెయ్యరూదూ?" అన్నాడతను.

డాక్టర్ సుందరం వంక తేర పార చూశాడు. "మీ నటనే లేకపోతే ఈ పాటికనలు మన ప్రపంచం కొనితెచ్చుకోటం ఎలాగుకి తన ఇంటి సంగతులే లో ఉనేవాడే కాదు. ఆయన మతి వాంచల్యానికి గురుకు తెచ్చుకోడు. అలాంటి తాను వాళ్ళ కారణాలు రెండు కోడుకు జీవడం, కూతురు

సుముఖులు ★

రచన

దివ్య ప్రభాకర్

వెయ్యకుండా వెళ్ళాను. తిరిగి వచ్చేసరికి...మామూలుగా గదిమూల—ఆ పెట్టె వెనకాల పరుగెత్తుతూండే ఎలుక కాన్ను ఎలో పోయింది. నా డియరెస్ట్ ఫ్రెండ్!" అంటూ వెంటనే పుస్తకం మూసి పక్కన పెట్టి "కూర్చోండి" అన్నాడు.

"క్షమించండి...కొద్దిగా అనుకున్నా నమండి వచ్చాను...అపార్థం చేసుకోకండి..." వణుకుతున్న కంఠస్వరాన్ని బిగపట్టి అన్నది.

"ఫర్వాలేదు. కూర్చోండి... అర్థం చేసుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తాను" అన్నాడు.

కావేరి చాపమీద, చివరగా నగం క్రిందన కూర్చుంది. కొద్ది క్షణాల్లో మౌనం కలతిలింపింది.

"మా నాన్నగారికి మతి సరిగ్గా ఉండటం లేదు...." ఆగింది కావేరి.

"ఆ?అర్థం కానట్టు కనుబొమలు ముడి చేశాడు.

"మా అన్నయ్య పాము కరవి పోయాడు" కావేరి ఏడుస్తోంది.

"అరెరే!!!" ఏవారంగా, ఆశ్చర్యంగా 'త్రీ కాలండర్స్' వింటున్నట్టు ముఖం పెట్టి, వివరాలకోసం ఆతృతగా ఆ ముఖంలోకి చూశాడు.

"మాకు ఆస్తి ఏమీ లేదు..." కావేరి చెప్తోంది. పూర్తిగా పాతకాలపు ఆడవాళ్ళలా కాక, కొన్ని ఆ టెక్నికల్ వర్డ్స్ ఉపయోగించినా, వాటికి కాస్త మెరుగు పెట్టి చెప్తోంది. అతను నిమగ్నుడై వింటున్నాడు.

"అన్నయ్య ఎప్పుడు సంపాదనలో పడతాడా అని కళ్ళు కాయలు కాచేట్టు ఎదురు చూశాం. వాడు మాకేం ద్రోహం చెయ్యలేదు. ఉద్యోగంలో చేరి వెలవెలా డబ్బు పంపేవాడు. పాపాత్ముగా పాముకరిచి వాడి దారిని వాడు ఋణం తీరిపోయాడు...మమ్మల్ని ఇలా నట్టేటో వదిలేసి..." వలవల ఏడుస్తోంది.

"ఊరుకోండి, ఆ తరవాత ఏం జరిగింది?" చనువులేని ఆ నూతన వనితను ఇంకెలా ఓదార్చగలడో.

"చెట్టంత కొడుకు పోడంతో నాన్న మతి చలించి పోయింది .... అంతకంటే ఇంకే వరకూ ప్రసరించి, ప్రకాశించి, ప్రతిధ్వనించి ప్రమోదపరచిం దామెను.

కావేరి ఇంతకాలానికి ఏనాటిదో పిలుపు పాటు ఇప్పుడు తెలుసుకున్నట్లు నొచ్చుకున్నాడు. "ఇజమే" అన్నాడు నేరం చేసిన వాడిలా. నా కీ ఆలోచన తోచనే లేదు. ఏదో వస్తున్నాను, పోతున్నాను, అంతే!... అవు ననుకో, ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో నువ్వు పెళ్ళిచేసుకుని నీ దారిన నువ్వు పోతే?"

"అటువంటివాడు కాదు." ఆగి ముఖం గోడవైపు పీటల్లోకి తిప్పుకుని తన ఊరివాడు, డబ్బున్నవాడు... దొరికితే...!"

సుందరం మెల్లిగా నవ్వాడు "బాగుంది ఈ ఊరివాడు, డబ్బున్నవాడు... చాలా కోరికలున్నాయి ఇంకేమీ లేవూ?... అందగాడు, చదువుకున్నవాడు..."

"కాదు" అతని మాట తుంచేస్తూ అంది.

"కాదు. ముసిలివాడు, కుంటి, గుడ్డి...ఎవరో ఒకరు. దొరకరా?"

"కావేరి!"మందరం ఆశ్చర్యంగా, పాదారిన గొంతుతో అన్నాడు. ఆమెకు దగ్గరగా జరిగాడు.

"ఏం తప్పా? దొంగతనమా?...మోసమా" వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది.

"ఇష్... ఇక మాట్లాడకు... ఆ పైన ఇక మాట్లాడకు. నీ కేమైనా పిచ్చెక్కుతోందా?" ఆమె చెమ్ము మీద చేత్తో రాస్తూ అన్నాడు.

కొద్ది క్షణాలు ఆమె కిసుక్కున ఏడుస్తున్న శబ్దంతో గదంతా నిండిపోయింది.

"నువ్వు తెలివిగలదాని వనుకున్నాను. ఇంత పిచ్చి ఆలోచన చేస్తావనుకోలేదు. అసలు నీ ఉద్దేశ్యమేమిటి? ప్రపంచంలో ఎవరైనా ఇలా తమ జీవితాల్ని బలి చేసుకునే వారుంటారా? ఊరుకో... ఊ!... నా మాట విను..." ఆమె గడ్డం పట్టుకుని ముఖాన్ని మెల్లగా పైకెత్తాడు. అశువులు జలజలా రాలాయి. అతను తుడిచాడు. నిబ్బరంగా ఆమె ముఖంలోకిచూసూ "నీకు రెండోఆలోచనవద్దు. మీనాన్నకి నయమవుతుంది. నా నటన పూర్తిఅవుతుంది. నీ మనుమలో వుస్త సంగతి నాకుతెలుసు....మనంతప్పకుండాపెళ్ళి చేసుకుందాం..." ఇంకా ఏదో చెప్ప బోతున్నాడు.

"పిల్లేడు. అలా జరగదు నాన్నకు తగ్గదు... తగ్గినా మిమ్మల్ని నేను... పిల్లేడు...' మీకు డబ్బు లేదు.... డబ్బు లేకపోతే నాన్న లేడు, అత్తయ్య లేదు, తమ్ముళ్ళు లేరు...వాళ్ళకు అభివృద్ధి లేదు.... దిక్కూ మొక్కూ లేని ఈ సంసారం చెల్లాచెదరై పోతుంది. తలా ఒక వీధి వెంట అడుక్కుంటూ పోతారు... అప్పుడైనా నా జీవితం అధ్వాన్నమై పోతుంది.... తప్పదు... అప్పటి బతుకు నే నూహించాను. ఇక ఊహించలేను...." ఏడుస్తోంది... "అయినా మీరు నాకు... నటన అయినా... మీరు నాకు...ఎలా సాధ్యం...పిల్లేడు..."కావేరి గోడకు జార్లపడింది.

తాను చేసేదంతా నటనేనని...! తనకు డబ్బు లేదుట! తను ఆమెకు అప్పయ్యేనట!... చెవుగా నిలిర్చుర్చాడు.

"నా మాట విను కావేరీ! అటువంటి తెలివి తక్కువ పని చెయ్యకు. జీవితాంతం బాధపడాల్సి వస్తుంది..." ఆతురుతతో అతుకున్న ఆమె కను రెప్పలను చూస్తూ అన్నాడు: "మనుష్య ప్రయత్నం చెయ్య... కానీ నువ్వు నాశనం కావద్దు! పది మంది డాక్టర్లకు చూపించు మీనాన్నను...కానీ నువ్వు నాశనం కావద్దు!... ఏదో విద్య నేర్చుకుని తమ్ముళ్ళ అభివృద్ధి కోరి కృషి చెయ్య... కానీ నువ్వు నాశనం కావద్దు!..."

ఉద్రేకంగా అంటున్న అతని మాటల్ని విని పించుకుంటే తన నిశ్చయానికి ఎక్కడ దెబ్బ వస్తుందో నని "మీ రింకేమీ చెప్పకండి...నేను నిశ్చయించుకున్నాను..."

"అయితే, ఈ విషయం నాతో చెప్పడం దేనికి? నే నెలాగూ ఒప్పుకోనని నీకు తెలీదూ? ఆనవసరంగా నన్ను దాటి పెడదామని చెప్పినన్న మాట! హా! సరే! నీ ఇష్టం!... వెళ్ళిపో ఇక్కణ్ణుంచి... ఊ వెళ్ళు! నీ మునలి వెధవనో చేసుకుని బతికున్నన్నాళ్ళూ ఏడువు. ఆహారించు... పో!" మందరం విసురుగా అనేసి మరో పక్కకు తిరిగి కూర్చున్నాడు.

కావేరి లేచి వెంటనే వెళ్ళి పోలేదు. అలాగే తల మోకాళ్ళమీద పెట్టుకుని కూర్చుంది.

సుందరం అంత క్రోధాన్నైతే మాటల్లో ప్రదర్శించాడుగానీ ఆ చీకటే అతని ముఖం ఎంత మనకోళను ఎన్ని విధాల ప్రదర్శిస్తోందో ఆ చీకటికే తెలియాలి.

'వెళ్ళలేదేగ?' అని రెట్టించే నిబ్బరం అతనికి లేదు. అతనంత విము

సదరం అప్పలనాయుడుగారు గొరికుంటకమ్మ-కర్తలు. వీరు విశాఖపట్టణ పురవాస్తవ్యులు. పురప్రముఖ సభ్యులు. ఆంధ్రప్రజలకు అనేక సహాయములు నొనర్చినవారు: గోదావరి వరద బాధితులకు తొర్రేడు గ్రామంలో రుమార్లు మూడు నాలుగువేల ప్రజలకు అన్నదానము, వస్త్రదానము చేసిన సంగతి ఆంధ్ర పత్రిక పాఠకులకు విదితమే. రెండు - మూడు సర్వోత్సవములు పురప్రముఖ సభ్యులుగనుండిరి. రాజ్యాధ్యక్షుగ - నిరాడంబరముగ - జీవితము గడపిన ధన్యజీవి. వీరు 5-12-55 తేదీని పక్షాఘాతపట్టణంలో తమ స్వగృహమందు తన భార్యా పిల్లలను దుఃఖ సముద్రములోముంచి స్వర్గస్థులైరి. శ్రేయోభిలాషులు.

ఆంధ్ర గవర్నమెంటు
ముద్రణ శాఖ
టెండరు నోటీసు

కర్నూలు గవర్నమెంటు ప్రెస్‌కు ఆఫీసు పర్నిచరు పట్టణియేసేనిమిత్తం పిలువేసిన టెండరు దిగువ సంతకందారుచే 30-12-55 తేదీ సా 3 గం.ల వరకు తీసుకొనబడును. ఆర్డరు వివరములుగల టెండరు ఫారములు పనిమీద కర్నూలు, గవర్నమెంటు ప్రెస్ మేనేజరు నుండి పొందవచ్చును.

జి. ఎఫ్. అమలనాథన్,
సూపరింటెండెంటు,
ఆం ప్రెస్, కర్నూలు

విజయ సింధూరము
స్త్రీల హిస్టీరియా వ్యాధులకు అమృతము
శ్రీకృష్ణ ఆయుర్వేద ఫార్మసీ
పలమనేరు

కావలెను
యోగ్యతలు, మంచి అనుభవము గల సూపర్ వైజర్లు, పేస్టీలు కావలెను. పూర్తివివరాలకు:
రామప్రసాద్ లిమిటెడ్,
ప్రకాశపురము, కర్నూలుకు
దరఖాస్తులు పంపవలెను.

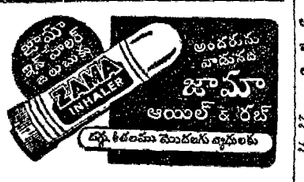

రక్త క్షీణమునకు
జంయు
హెపోఫెర్రమ్.
(HEPOFERRUM)
రక్తనాళములకు బలము కలుగ చేయుటలోను, జీర్ణశక్తిని పెంపొందించుటలోను, రక్తక్షయమును నిర్మూలించుటలోను, పురాణ జ్వరములను పోగొట్టుటలోను అద్వితీయమైనది. ఇంతయేగాక నూతన రక్తమును, బలమును వృద్ధి చేయును.
ధర 2 బా. డు. 2-0-0.
ధర 6 బా. డు. 5-12-0.
ఆస్ట్రా రిలీవర్
జ్వరవరోగమున దూపమున కువయోగించు అద్భుతమైన ఔషధము. జ్వరబాధ వచ్చినప్పుడు కొంత చూర్ణమును నిప్పులమీద వేసి అందుండి వచ్చు పొగను పీల్చునది.
ఇట్లు చేసిన బాధ నిమ్మళించును
ధర్వా డు. 1-8-0
ఆంధ్రదేశమున నందలి ఇంచు ఏజంట్లు నకనున్ను, ఇతర మందుల షాపులలోను దొరకును.
ZANDU

సుముఖులు

(5 వ పేజీ తరువాయి)

ఆయన రికాకువడి "ఏవరు నువ్వు?" అన్నాడు.

"నేనూ, రాముణ్ణి" అన్నాడు సుందరం.

"ఒరే రాముడూ! నాతో ఏగతాళి ఆడలేకురా, నేను నీకు వాన్నునిరా!" అన్నాడు ముసలాయన.

"కాదు. నిజం చెపుతున్నా." రెట్టించాడు.

"నువ్వు నూరు చెప్పు, వెయ్య చెప్పు. నే నమ్మను. నా యిష్టం. నే నమ్మను... నాగేశా!" అని వాగుడు మొదలెడుతున్నాడు.

"ఎవర్రా ఆయన్ని వాగించేది?" అంటూ వచ్చింది అత్తయ్య.

సుందరం మెదలకుండా పూరుకున్నాడు.

* * * *

రాత్రి ఒంటి గంటకు పెళ్లి. ఆ పూట అంతా ముసలాయన దగ్గర జేరారు.

ఆవాళ ఉదయమే కాపేరిని పెండ్లికూతురునుగా చేశారు. ఆమెను తీసుకొచ్చి ముసలాయన కెదురుగా పెట్టి అత్తయ్య అంది. "తమ్ముడూ! ఒరే! ఇటు చూడు. ఇదుగో కాపేరమ్మ. పెళ్లి కూతుర్ని చేశాం. రాత్రికి పెళ్లి. నాన్నకు దణ్ణం పెట్టమ్మా"

కాపేరి మంచంమీద కూర్చుని గోడ కానుకున్న తండ్రి పాదాలు చేతుల్తో పట్టుకుని కళ్లకద్దు కుంది. బాష్పవర్షం కురిసింది.

"కాపేరమ్మా పెళ్లా? పెళ్లి? మన కాపేరమ్మకి పెళ్లి???" అంటూ రెప్ప వాల్చకుండా కూతురి ముఖంలోకి చూస్తూండిపోయాడు. పిలిస్తే పలకడం మానేశాడు. కను రెప్పలైనా అర్చటంలేదు. అంతా బెంబేలు పడిపోయారు. సుందరం డాక్టర్ దగ్గరకు పరుగెత్తాడు.

డాక్టర్ వెంటనే వచ్చి పరీక్ష చేశాడు. "మీ రంతా వెళ్లి మీ శుభకార్యం నెరవేర్చుకు రండి. ఆయనకేం ఫర్వాలేదు. నే నిక్కడే వుంటా వెళ్లండి. అని ఒక ఇంజక్షన్ చేశాడు.

ఇంటిల్లిపాదీ గుడికి పోయారు. చాలా త్వరగానే సుందరం తిరిగి వచ్చేశాడు.

"ఎలా వుంది డాక్టర్?"

"ఏం ఫర్వాలేదు... మీకు చెప్పేనుగా! ఈయన మతి పోవాల్సిన్నానికి గల రెండు కారణాల్లో రెండోదానివల్ల ఇప్పుడు మైండ్ బ్లాక్ కావాలి. అందుకే యింత పాడావుడి. నా ఐడియా ప్రకారం చాలా త్వరలోనే మామూలు మనిషి అవుతాడు. ఏది ఏమైనా నేను మాత్రం ఇంకా నిర్ధారణగా చెప్పను."

సుందరం మౌనంగా ముసలాయన కళ్లనంటకు చూస్తూ కూర్చున్నాడు. అతని హృదయంలో అగ్నిపర్వతం బద్దలై, నెమ్ము మంట లెగయ జిమ్ముతోంది. గుళో దృశ్యం యింకా కళ్లముందు నుంచీ, మనసులోంచీ చెరిగిపోలేదు. పెళ్లి కొడుకు సోమయ్య చెప్పినట్టు అందగాడే! అంత డబ్బు కల వాడు ఇంత పేద పిల్లను ఎలా చేసుకుంటున్నాడో ఒక సమస్యగా వుం దతనికి తా నెందు కింకా ఈ యింటో కూర్చున్నాడు? ఎవరికోసం? తా నెవరికోసం ఇన్నాళ్లు ఇన్ని బాధలు తనవిగా అనుభవించాడో ఆమె మరో మార్గం — తన మార్గానికి సమానాంతరమైన మరో మార్గం చూసుకుంది. ఇక ఆమె పురోగమనం ఆ దారి వెంటే! అలా అయినప్పుడు తా నెందు కిక్కడ తన కేదో స్వంతం, స్వతంత్రం వున్నట్టు కూర్చున్నాడు?

ఎల్క్ట్రిక్ షాక్ తిన్నట్టు అతను నిటారుగా లేచి నిలబడ్డాడు.

"అక్కడ తతంగమంతా పూర్తి అయినట్టేనా?" నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ, లోనాయిలో అడిగాడు డాక్టర్.

"ఆ! అంతా పూర్తి అయినట్టే!" సుందరం తన మనస్సుకీ, డాక్టర్‌కీ — ఇద్దరికీ సమాధానం చెప్పాడు. ముసలాయన వంక ఓ సారి చూచి, తల వంచుకుని మెల్లగా వీధిలో కొచ్చాడు.

దూరంగా సన్నాయి వినిపిస్తోంది. పక్కయింటి ముందు బిచ్చగాడు "అమ్మా! మాధా కవళం తల్లీ!" అని అరుస్తున్నాడు. రెండోర్థవతల మేడమీద రేడియో విషాద రాగాలపన చేస్తోంది. మునిసిపల్ లైట్ మసగ్గా వెలుగు తెరలు దింపింది. 'కుయ్ కుయ్' లాడుతూ ముసలి కుక్క ఎగురుకుంటూ పోతోంది. సుందరం రోడ్డెక్కాడు. తన గదిలోకి వెళ్ల ఖుద్ధి పుట్టలేదు. రోడ్డు వెంట నడుస్తున్నాడు — రెండు చేతులూ ప్యాంట్ జేబులో పెట్టుకుని బూట్లు శబ్దం కాకుండా మెల్లగా అడుగు లేస్తున్నాడు.

సన్నాయి మేళం, పెట్రోమాక్స్ లైట్లతో పెళ్లివారు ఎదు రొచ్చారు. టాప్‌లో కూర్చున్న వధూ వరుల వంక నిర్నిమేషంగా చూశాడు.

అంత మంది లోంచి అత్తయ్య ఇనతలి కొచ్చి అతని చెయ్యి పట్టుకుని "ఒచ్చేశావేం? రా వాయనా ఇంటికి పోదాం. వాడి కెట్టావుంది బాబూ?" అంది.

"పరవాలేదు. అలాగే వుంది..." అన్నాడు. ఏమిటో ఆ సమాధానం! అత్తయ్య ఆతని చెయ్యి వదలలేదు. సుందరం ఆమెతో వెళ్లిపోతున్నాడు.

ఇల్లు వచ్చేసింది. అత్తయ్య ముందు పరుగెత్తి కెళ్లి ఎర్ర నీళ్లు తెచ్చింది.

వధూ వరుల్ని నరావరి ముసలాయన గదిలోకి తీసుకెళ్లారు.

చెవుల్లో ఘోషిల్లుతున్న సన్నాయి పాటా కళ్ల కెదురుగా మసుపు గుడ్డల్లో మాతన వధూ వరులూ... ముసలాయన కను రెప్పలు మెల్లగా అడించాడు.

"నమస్కారం పెట్టండర్రా... దీవించమనండి దీవించమనండి!" అంది అత్తయ్య.

"నమస్కారం! ఓ! నమస్కారం! అంటే రెండు చేతులూ జోడించి... ఆహా! ఎంత! ఈ రెండు చేతుల కలయికలో ఎంత మహాత్మ్యం వుంది! ఇహిహి! చూశారా! గోళాలు రెండు అని మీకు తెలుసా? ...అంతా ఆశ్చర్య పడుతున్నారా? నిజం! రెండు గోళాలు... మీరు జాగ్రఫీలో చదువుకోలా? ఉత్తరార్ధ గోళం, దక్షిణార్ధ గోళం! తెలియకపోతే నెవర్ మైండ్! ...మనకి స్వతంత్రం వచ్చింది గాబట్టి — ఫ్రీడమ్ — అంతా ఒక్కసారి నవ్వి చప్పట్లు కొట్టండి... ఫ్రీడమ్! ఇంతకీ నే చెప్పే దేమంటే...ఓ యాభత్తు భారతీయులారా! మీ రంతా లక్షణ నొందుడు. యూరులు 'మెప్సయా' కోసం ఎదురు చూసినట్టు, పాండవులు శ్రీకృష్ణుని కోసం ఎదురు తెన్నులు కాసినట్టు, భక్తులు భగవన్నామం కోసం ఉవ్విళ్లూరినట్టు... మీరంతా మన ఐకమత్యంకోసం పాటుబడగల గొప్ప వ్యక్తి కోసం ఎదురు చూడండి ...సత్యం చూశారా? ఎప్పుడైనా? ...చూస్తే అది గుండ్రంగా ఉంటుందని రేడు చెబితే నమ్ముతారా మీరు? ...ఓ! మర్చిపోయాను. నిన్న నమస్కారం పెట్టమన్నారు గదూ! నమస్కారం అందరికీ నమస్కారం, అహా హా!" పెళ్లి కొడుకు యిలా వాగేస్తూంటే ఎక్కడివో కళ్లక్కడ

ఒరిస్సాలోని తెలుగు ప్రాంతాల భవితవ్యం — కొన్ని ముఖ్య సూచనలు

రచన
శ్రీ పి. డి. మల్లికార్జునం

సమస్త ఆంధ్రప్రజానీకం స్వాతంత్ర్య సమరంలో స్రైబురిచి వున్న సమయంలో అప్పటి మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఉన్న కోరాపుట్టి, గంజాం తెలుగు జిల్లాలను కలుపుకొని ఒక్క కిమిడి రాజాగారు 1935 లో ఒరిస్సారాష్ట్రాన్ని స్థాపించి ఘనత వహించారు.

ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి కటకం తరవాత పెద్ద పట్టణం లేదు. కాబట్టి తెలుగువారు అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న బరంపురాన్ని ఒరిస్సాలో కలిపారట. భద్రపురం బరంపురానికి ముందు ఉంది. కాబట్టి, భద్రపురం కలుపకపోతే బరంపురం ఒరిస్సాలో కలియదు కాబట్టి తెలుగువారే అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న భద్రపురాన్ని కూడా ఒరిస్సాలో చేర్చారట. ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి సంస్థాపకులు పర్లాకిమిడి రాజాగారు కాబట్టి, వారి సంస్థానమే ఒరిస్సాలో లేక పోవడం వారి మనతకు ఒక పెద్ద లోపం. కాబట్టి సూటికి 80 మంది తెలుగువారున్న పర్లాకిమిడి సంస్థానాన్ని ఒరిస్సాలో చేర్చవలసివచ్చిందని ఆనాటి పెద్దలు సెలవిచ్చారు.

ఇంకా 1924 నాటి ఫిలిప్‌డఫ్ కమిటీగాని, 1931 నాటి అట్లీ సబ్-కమిటీగాని, అప్పటి మద్రాసు, భారతప్రభుత్వములమధ్య జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములుగాని, 17-3-1933 నాటి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారి శ్వేతపత్రంగాని కోరాపుట్టి జిల్లాను ఒరిస్సాలో చేర్చుటకు అంగీకరించి వుండలేదు. కాని, 1932 నాటి ఓడనల్ కమిటి మాత్రం ఏవిధంగానో కోరాపుట్టి జిల్లా ఒరిస్సాలో చేర్చుటకు అంగీకరిస్తూ, తెలుగువారు అత్యధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న గుణపురం తాలూకాను మాత్రం మద్రాసు రాష్ట్రంలో విడిచిపెట్టడం న్యాయమని తీర్పు ఇచ్చింది. కాని, దురాశ ఓడ్రులను గుణపురం తాలూకాను మద్రాసు రాష్ట్రంలో విడిచిపెట్ట నివ్వలేదు. పొరుగువారి ఆస్తులను తమ పరం చేసుకోవడానికి ఓడ్రులు ఈ విధమైన గడుసుతనాన్ని ప్రయోగించి ఆనాడు దేశంలో పెద్దవారనిపించుకున్నారు. కాబట్టి గంజాం, కోరాపుట్టి జిల్లాలను ఒరిస్సాలో చేర్చడం అన్యాయమని, అందులో పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాల విషయం మరీ ఘోరమైన అన్యాయమని ప్రపంచానికి తోచక మానదు.

ఈనాడు మళ్లీ మా ప్రాంతాలు ఆంధ్రలో చేర్చమంటే ఒరిస్సా రాష్ట్ర మాజీ గవర్నర్ పజల్ ఆలీ, 'ఒరిస్సా రాష్ట్ర సరిహద్దులను మార్చుటకు అవసరంలేదు' అని చాలా సులభంగా తీర్పు ఇచ్చేశారు. 'ఒరిస్సానుండి ఒక్క అంగుళమైనా కదలడానికి వీలులేదు' అని ఉత్కళ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు విశ్వనాథ దాసుగారు ఆంధ్రులపై ధ్వజమెత్తారు. ఒరిస్సావారి న్యాయం ఎలాగుంటుందో చాలా నక్కగా నిరూపించాడు.

జనసంఖ్య

గంజాం, కోరాపుట్టి జిల్లాలతోసహా పదిలక్షల మంది ఆంధ్రులు ఒరిస్సావారి ఒడిలో పడ్డారు. వీరివల్ల ఏ ప్రయోజనైనా ప్రమాదం తప్పదని గ్రహించి ఒరిస్సాప్రభుత్వం మొదటినుండి తన ఇనుప పాదాలకింద వీరిని అణచిపెడుతూనే ఉంది. ఒరిస్సాప్రభుత్వం ఎన్ని మాయలు చేసినా పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలలో ఈనాటికీ ఆంధ్రులదే అనే సత్యం. గ్రంథాలయాలు, పత్రాలు నెలకొల్పినవాడు ఆంధ్రుడే. వ్యాపారం తెలుగువారిదే. ఈ రెండు తాలూకాలలో ఒరిస్సాప్రభుత్వానికి సూటికి 60 వంతులు ఆదాయం పన్ను. ఆ మొత్తం పన్ను ఆంధ్రులనుండే వస్తుంది. పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలకు అసలు ఒరిస్సాతో సంబంధమే లేదు. ఈ రెండు తాలూకాలనుండి ఒరిస్సా రాజధానికైన శిలాప్రతిమల్లా బిగునుకు పోయారు. సోమయ్య తుపాకి దెబ్బకి అందని చోటులో వుండి వుంటాడు.

కాపేరి మొదలు వరికిన చెట్టులా తండ్రి కాళ్ల మీద పడిపోయింది. ముసలాయన మెల్లగా లేచి నిలబడ్డాడు. పట్టుకో బోయిన డాక్టర్ని ఒక్కతోపు తోశాడు. "పెళ్లికొడుకు కళ్లలోకి నిశితంగా చూస్తున్నాడు.

ఉండి ఉండి బిగ్గరగా అరిచాడు. "ఏమిటదంతా? చెప్పండి. పీ ల్లిద్దరికీ పెళ్లా? ఇతను వెంకయ్య అన్న కొడుకు కాదూ? ...ఎవరూ మాట్లాడరే?" అని అడిగి సమాధానానికి ఎదురు చూడకుండానే "(ప్రపంచంలో ఏ అడుక్కుతినే వెధవయినా లాను కన్న కూతుర్ని ఈ పిచ్చి వాడికి యిస్తాడా? ఎవరు ఈ అన్యాయానికి పాలు పడ్డది? ఎవరు నా కన్న తల్లి (బతుకులో నిప్పులు పోసింది? ఎవరు నా తల్లిని చిచ్చులోకి (తోసింది? ఎవరూ? చెప్పండి?...ఏమి టలా చూస్తారూ? చెప్పండి!" గర్జించాడు ముసలాయన.

అందునా ఎవరూ పలకలేదు, కదలకలేదు. సాగర గంభీరత, గగన నిశ్చలత నిండిపోయింది. భూ కేంద్రంలోని భుగ భుగలవలె అందరి ఎదలు రగిలి పొగలు జిమ్ముతున్నాయి. కాని పైకి మాట్లాడేశక్తి, స్థయిర్యం ఎవరికీ లేదు. అంతా నిశ్చల మనస్కులూ, స్థిత ప్రజ్ఞుడు అయిన శిల్పి చెక్కిన (ప్రతిమలు!!!

"మీకు సుతులు పోయారూ? మాట్లాడరేం?" అంటూ కూతుర్ని లేవదీసి గట్టిగా కౌగిలించుకుని ఏడుస్తూ "చెప్పండి! నేనలు శాంత సొమాన్ని చేసింది?" అని అరిచాడు.

ఆయన కుంటెల మాట తల అప్పుడప్పుడు కాపేరి చెవులో అయిన వృదిలంగాలో "ఫ్లాష్" మన్న అగ్ని పర్వతపు భస్మపు (ప్రతిధ్వనించింది.

కాపేరి తోడుగా ఏడుస్తూ బిగ్గరగా బదిలించింది "వేవే నాన్నా! నేనే! ...నేనే!"

సమస్త ఆంధ్రప్రజానీకం స్వాతంత్ర్య సమరంలో స్రైబురిచి వున్న సమయంలో

అప్పటి మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఉన్న కోరాపుట్టి, గంజాం తెలుగు జిల్లాలను కలుపుకొని ఒక్క కిమిడి రాజాగారు 1935 లో ఒరిస్సారాష్ట్రాన్ని స్థాపించి ఘనత వహించారు.

ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి కటకం తరవాత పెద్ద పట్టణం లేదు. కాబట్టి తెలుగువారు అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న బరంపురాన్ని ఒరిస్సాలో కలిపారట. భద్రపురం బరంపురానికి ముందు ఉంది. కాబట్టి, భద్రపురం కలుపకపోతే బరంపురం ఒరిస్సాలో కలియదు కాబట్టి తెలుగువారే అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న భద్రపురాన్ని కూడా ఒరిస్సాలో చేర్చారట. ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి సంస్థాపకులు పర్లాకిమిడి రాజాగారు కాబట్టి, వారి సంస్థానమే ఒరిస్సాలో లేక పోవడం వారి మనతకు ఒక పెద్ద లోపం. కాబట్టి సూటికి 80 మంది తెలుగువారున్న పర్లాకిమిడి సంస్థానాన్ని ఒరిస్సాలో చేర్చవలసివచ్చిందని ఆనాటి పెద్దలు సెలవిచ్చారు.

ఇంకా 1924 నాటి ఫిలిప్‌డఫ్ కమిటీగాని, 1931 నాటి అట్లీ సబ్-కమిటీగాని, అప్పటి మద్రాసు, భారతప్రభుత్వములమధ్య జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములుగాని, 17-3-1933 నాటి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారి శ్వేతపత్రంగాని కోరాపుట్టి జిల్లాను ఒరిస్సాలో చేర్చుటకు అంగీకరించి వుండలేదు. కాని, 1932 నాటి ఓడనల్ కమిటి మాత్రం ఏవిధంగానో కోరాపుట్టి జిల్లా ఒరిస్సాలో చేర్చుటకు అంగీకరిస్తూ, తెలుగువారు అత్యధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న గుణపురం తాలూకాను మాత్రం మద్రాసు రాష్ట్రంలో విడిచిపెట్టడం న్యాయమని తీర్పు ఇచ్చింది. కాని, దురాశ ఓడ్రులను గుణపురం తాలూకాను మద్రాసు రాష్ట్రంలో విడిచిపెట్ట నివ్వలేదు. పొరుగువారి ఆస్తులను తమ పరం చేసుకోవడానికి ఓడ్రులు ఈ విధమైన గడుసుతనాన్ని ప్రయోగించి ఆనాడు దేశంలో పెద్దవారనిపించుకున్నారు. కాబట్టి గంజాం, కోరాపుట్టి జిల్లాలను ఒరిస్సాలో చేర్చడం అన్యాయమని, అందులో పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాల విషయం మరీ ఘోరమైన అన్యాయమని ప్రపంచానికి తోచక మానదు.

ఈనాడు మళ్లీ మా ప్రాంతాలు ఆంధ్రలో చేర్చమంటే ఒరిస్సా రాష్ట్ర మాజీ గవర్నర్ పజల్ ఆలీ, 'ఒరిస్సా రాష్ట్ర సరిహద్దులను మార్చుటకు అవసరంలేదు' అని చాలా సులభంగా తీర్పు ఇచ్చేశారు. 'ఒరిస్సానుండి ఒక్క అంగుళమైనా కదలడానికి వీలులేదు' అని ఉత్కళ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు విశ్వనాథ దాసుగారు ఆంధ్రులపై ధ్వజమెత్తారు. ఒరిస్సావారి న్యాయం ఎలాగుంటుందో చాలా నక్కగా నిరూపించాడు.

జనసంఖ్య

గంజాం, కోరాపుట్టి జిల్లాలతోసహా పదిలక్షల మంది ఆంధ్రులు ఒరిస్సావారి ఒడిలో పడ్డారు. వీరివల్ల ఏ ప్రయోజనైనా ప్రమాదం తప్పదని గ్రహించి ఒరిస్సాప్రభుత్వం మొదటినుండి తన ఇనుప పాదాలకింద వీరిని అణచిపెడుతూనే ఉంది. ఒరిస్సాప్రభుత్వం ఎన్ని మాయలు చేసినా పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలలో ఈనాటికీ ఆంధ్రులదే అనే సత్యం. గ్రంథాలయాలు, పత్రాలు నెలకొల్పినవాడు ఆంధ్రుడే. వ్యాపారం తెలుగువారిదే. ఈ రెండు తాలూకాలలో ఒరిస్సాప్రభుత్వానికి సూటికి 60 వంతులు ఆదాయం పన్ను. ఆ మొత్తం పన్ను ఆంధ్రులనుండే వస్తుంది. పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలకు అసలు ఒరిస్సాతో సంబంధమే లేదు. ఈ రెండు తాలూకాలనుండి ఒరిస్సా రాజధానికైన

రచన
శ్రీ పి. డి. మల్లికార్జునం

వారున్న పర్లాకిమిడి సంస్థానాన్ని ఒరిస్సాలో చేర్చవలసివచ్చిందని ఆనాటి పెద్దలు సెలవిచ్చారు.

ఇంకా 1924 నాటి ఫిలిప్‌డఫ్ కమిటీగాని, 1931 నాటి అట్లీ సబ్-కమిటీగాని, అప్పటి మద్రాసు, భారతప్రభుత్వములమధ్య జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములుగాని, 17-3-1933 నాటి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారి శ్వేతపత్రంగాని కోరాపుట్టి జిల్లాను ఒరిస్సాలో చేర్చుటకు అంగీకరించి వుండలేదు. కాని, 1932 నాటి ఓడనల్ కమిటి మాత్రం ఏవిధంగానో కోరాపుట్టి జిల్లా ఒరిస్సాలో చేర్చుటకు అంగీకరిస్తూ, తెలుగువారు అత్యధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న గుణపురం తాలూకాను మాత్రం మద్రాసు రాష్ట్రంలో విడిచిపెట్టడం న్యాయమని తీర్పు ఇచ్చింది. కాని, దురాశ ఓడ్రులను గుణపురం తాలూకాను మద్రాసు రాష్ట్రంలో విడిచిపెట్ట నివ్వలేదు. పొరుగువారి ఆస్తులను తమ పరం చేసుకోవడానికి ఓడ్రులు ఈ విధమైన గడుసుతనాన్ని ప్రయోగించి ఆనాడు దేశంలో పెద్దవారనిపించుకున్నారు. కాబట్టి గంజాం, కోరాపుట్టి జిల్లాలను ఒరిస్సాలో చేర్చడం అన్యాయమని, అందులో పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాల విషయం మరీ ఘోరమైన అన్యాయమని ప్రపంచానికి తోచక మానదు.

ఈనాడు మళ్లీ మా ప్రాంతాలు ఆంధ్రలో చేర్చమంటే ఒరిస్సా రాష్ట్ర మాజీ గవర్నర్ పజల్ ఆలీ, 'ఒరిస్సా రాష్ట్ర సరిహద్దులను మార్చుటకు అవసరంలేదు' అని చాలా సులభంగా తీర్పు ఇచ్చేశారు. 'ఒరిస్సానుండి ఒక్క అంగుళమైనా కదలడానికి వీలులేదు' అని ఉత్కళ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు విశ్వనాథ దాసుగారు ఆంధ్రులపై ధ్వజమెత్తారు. ఒరిస్సావారి న్యాయం ఎలాగుంటుందో చాలా నక్కగా నిరూపించాడు.

వంశధార ఆనకట్ట

ఆంధ్రుల విషయంలో ఓడ్రులు ప్రవర్తన మొదటినుంచీ విపరీతంగానే ఉంది. శ్రీకాకుళం జిల్లాను సస్యశ్యామలం చేయడానికి ఆంధ్రప్రభుత్వం వంశధార ఆనకట్ట నిర్మాణాన్ని కొన్ని సంవత్సరాల క్రితమే తలపెట్టింది. కాని, దురదృష్టంవల్ల వంశధారా నదీ గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో ప్రవహిస్తూ ఆంధ్రదేశంలోకి వచ్చింది. ఆంధ్రప్రభుత్వం ఆనకట్టను క్రింది తాలూకాలలో నిర్మిస్తే, ఒరిస్సా ప్రభుత్వం మీదనున్న గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో నీరు అడ్డివేయవచ్చు. అలాకాక ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ఒరిస్సా ఆంధ్ర సరిహద్దులో ఆనకట్టను నిర్మిస్తే, ఒరిస్సావారి అధీనంలో వున్న గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో కొన్ని గ్రామాలు మునిగిపోతాయి కాబట్టి, ఆనకట్టకు భువనేశ్వరంగాని, కటకంగాని పోవాలంటే ఆంధ్రభూమి మీదనుండే పోవాలి. ఉరికిని బట్టి ఈ రెండు తాలూకాలు శ్రీకాకుళం జిల్లా ఆరిచేటిలో ఉన్నట్లుంటాయి. పర్లాకిమిడి గుణపురం తాలూకాలలో సూటికి 60 నుండి 70 మందివరకు తెలుగువారే. ఇప్పటి సవరలు తెలుగు వారితోనే వ్యాపారం చేస్తారు. తెలుగు చక్కగా మాట్లాడతారు. సవరలలో కొన్ని తెగలవారికి అసలు ఒరియా రానేరాదు. పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలలోని విద్యాసంస్థలలో 1950 వరకు తెలుగు విద్యార్థులే అత్యధిక సంఖ్యాకులు. కాని, ఈ మూడు నాలుగు సంవత్సరాలనుండి ఒరిస్సా ప్రభుత్వం తాలా నారడీలు చేసి ఒరియా విద్యార్థుల సంఖ్యను హెచ్చించి, తెలుగు విద్యార్థుల సంఖ్యను తగ్గించింది. కటకం ప్రాంతాలనుండి విద్యార్థులు వచ్చి పర్లాకిమిడిలో చదువుతూవుండడం, కటకం ప్రాంతాలనుంచి ఉద్యోగులను బదిలీచేసి పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలలోవేయడం ఇక్కడి ఆంధ్రులు గమనిస్తూనే ఉన్నారు ఈ రీతిగా ఒరియా జనసంఖ్య ఈ రెండు తాలూకాలలోనికి దిగుమతి చేయబడుతోంది.

వంశధార ఆనకట్ట

ఆంధ్రుల విషయంలో ఓడ్రులు ప్రవర్తన మొదటినుంచీ విపరీతంగానే ఉంది. శ్రీకాకుళం జిల్లాను సస్యశ్యామలం చేయడానికి ఆంధ్రప్రభుత్వం వంశధార ఆనకట్ట నిర్మాణాన్ని కొన్ని సంవత్సరాల క్రితమే తలపెట్టింది. కాని, దురదృష్టంవల్ల వంశధారా నదీ గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో ప్రవహిస్తూ ఆంధ్రదేశంలోకి వచ్చింది. ఆంధ్రప్రభుత్వం ఆనకట్టను క్రింది తాలూకాలలో నిర్మిస్తే, ఒరిస్సా ప్రభుత్వం మీదనున్న గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో నీరు అడ్డివేయవచ్చు. అలాకాక ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ఒరిస్సా ఆంధ్ర సరిహద్దులో ఆనకట్టను నిర్మిస్తే, ఒరిస్సావారి అధీనంలో వున్న గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో కొన్ని గ్రామాలు మునిగిపోతాయి కాబట్టి, ఆనకట్టకు భువనేశ్వరంగాని, కటకంగాని పోవాలంటే ఆంధ్రభూమి మీదనుండే పోవాలి. ఉరికిని బట్టి ఈ రెండు తాలూకాలు శ్రీకాకుళం జిల్లా ఆరిచేటిలో ఉన్నట్లుంటాయి. పర్లాకిమిడి గుణపురం తాలూకాలలో సూటికి 60 నుండి 70 మందివరకు తెలుగువారే. ఇప్పటి సవరలు తెలుగు వారితోనే వ్యాపారం చేస్తారు. తెలుగు చక్కగా మాట్లాడతారు. సవరలలో కొన్ని తెగలవారికి అసలు ఒరియా రానేరాదు. పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలలోని విద్యాసంస్థలలో 1950 వరకు తెలుగు విద్యార్థులే అత్యధిక సంఖ్యాకులు. కాని, ఈ మూడు నాలుగు సంవత్సరాలనుండి ఒరిస్సా ప్రభుత్వం తాలా నారడీలు చేసి ఒరియా విద్యార్థుల సంఖ్యను హెచ్చించి, తెలుగు విద్యార్థుల సంఖ్యను తగ్గించింది. కటకం ప్రాంతాలనుండి విద్యార్థులు వచ్చి పర్లాకిమిడిలో చదువుతూవుండడం, కటకం ప్రాంతాలనుంచి ఉద్యోగులను బదిలీచేసి పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకాలలోవేయడం ఇక్కడి ఆంధ్రులు గమనిస్తూనే ఉన్నారు ఈ రీతిగా ఒరియా జనసంఖ్య ఈ రెండు తాలూకాలలోనికి దిగుమతి చేయబడుతోంది.

వంశధార ఆనకట్ట

ఆంధ్రుల విషయంలో ఓడ్రులు ప్రవర్తన మొదటినుంచీ విపరీతంగానే ఉంది. శ్రీకాకుళం జిల్లాను సస్యశ్యామలం చేయడానికి ఆంధ్రప్రభుత్వం వంశధార ఆనకట్ట నిర్మాణాన్ని కొన్ని సంవత్సరాల క్రితమే తలపెట్టింది. కాని, దురదృష్టంవల్ల వంశధారా నదీ గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో ప్రవహిస్తూ ఆంధ్రదేశంలోకి వచ్చింది. ఆంధ్రప్రభుత్వం ఆనకట్టను క్రింది తాలూకాలలో నిర్మిస్తే, ఒరిస్సా ప్రభుత్వం మీదనున్న గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో నీరు అడ్డివేయవచ్చు. అలాకాక ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ఒరిస్సా ఆంధ్ర సరిహద్దులో ఆనకట్టను నిర్మిస్తే, ఒరిస్సావారి అధీనంలో వున్న గుణపురం, పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో కొన్ని గ్రామాలు మునిగిపోతాయి కాబట్టి, ఆనకట్టకు భువనేశ్వరంగాని, కటకంగాని పోవాలంటే ఆంధ్రభూమి మీదనుండే పోవాలి. ఉరికిని బట్టి ఈ రెండు తాలూకాలు శ్రీకాకుళం జిల్లా ఆరిచేటిలో ఉన్నట్లుంటాయి. పర్లాకిమిడి గుణపురం తాలూకాలలో సూటికి 60 నుండి 70 మందివరకు తెలుగువారే. ఇప్పటి సవరలు తెలుగు వారితోనే వ్యాపారం చేస్తారు. తెలుగు చక్కగా మాట్లాడతారు. సవరలలో కొన్ని తెగలవారికి అసలు ఒరియా రానేరాదు. పర్లాకిమిడి, గుణపురం తాలూకా